

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งวัตถุประสงค์ออกเป็น 2 ประการคือ วัตถุประสงค์ทั่วไป และ วัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้คือ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันของนักเรียนมัธยมตามการรับรู้ของตนเอง
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันของนักเรียนมัธยมตามการรับรู้ของตนเอง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. ศึกษาความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์โกรธ ดีใจ และเสียใจของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ตามการรับรู้ของตนเอง เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า และเมื่ออยู่ตามลำพัง
2. ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์โกรธ ดีใจ และเสียใจของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงตามการรับรู้ของตนเอง เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า และเมื่ออยู่ตามลำพัง
3. ศึกษาความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์โกรธ ดีใจ และเสียใจ ของนักเรียนมัธยมทั้งหมดตามการรับรู้ของตนเอง เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า และเมื่ออยู่ตามลำพัง
4. ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์โกรธ ดีใจ และเสียใจของนักเรียนมัธยมทั้งหมดตามการรับรู้ของตนเอง เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า และเมื่ออยู่ตามลำพัง

สัมมนาดิฐานของการวิศย

การศึกษาการแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันของนักเรียนมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของตนเอง ผู้วิจัยตั้งสัมมนาดิฐานในการวิศยไว้ดังต่อไปนี้

1. ระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์โกรธของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมทั้งหมด เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า และเมื่ออยู่ตามลำพังจะแตกต่างกัน
2. ระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์ดีใจของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมทั้งหมด เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า และเมื่ออยู่ตามลำพังจะแตกต่างกัน
3. ระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์เสียใจของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมทั้งหมด เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า และเมื่ออยู่ตามลำพังจะแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมปีที่ 2 และมัธยมปีที่ 5 ปรละจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2527 จากโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง แบ่งตามประเภทโรงเรียนดังนี้คือ ประเภทโรงเรียนชายล้วน ได้แก่ โรงเรียนวัดมกุฎกษัตริย์ โรงเรียนวัดนวลนรดิศ ประเภทโรงเรียนหญิงล้วน ได้แก่ โรงเรียนสลายปัญญา โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ และประเภทโรงเรียนสหศึกษา ได้แก่ โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม โรงเรียนวัดหนองแขม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 252 คน นักเรียนหญิง 252 คน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 504 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิศย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเป็นเรื่องสั้นเร้าอารมณ์ 3 ประเภท คือ อารมณ์โกรธ ดีใจ และเสียใจ อารมณ์ละ 1 เรื่อง รวมเป็นเรื่องสั้น 3 เรื่อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนแรก เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงออกทางอารมณ์ คำถามมี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นของนักเรียนจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์ใน

สถานการณ์ที่แตกต่างกัน จำนวน 1 ข้อ และพฤติกรรมการแสดงออกในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน
ซึ่งมีจำนวนรายการพฤติกรรมเมื่อเกิดอารมณ์โกรธ 5 พฤติกรรม อารมณ์ดีใจ 7 พฤติกรรม และ
อารมณ์เสียใจ 5 พฤติกรรม

กำหนดให้นักเรียนประเมินค่าระดับการแสดงออกทางอารมณ์ตามการคาดคิดของตน เริ่ม
จากเลข 1-5 เลข 1 หมายถึง การแสดงออกในระดับน้อยที่สุด ไปจนถึงเลข 5 หมายถึงการ
แสดงออกในระดับมากที่สุด และนักเรียนอาจทำเครื่องหมาย - ในกรณีที่นักเรียนคาดคิดว่าตนเอง
ไม่แสดงพฤติกรรมดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์ใน
สถานการณ์ที่แตกต่างกัน และพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันของ
นักเรียนมัธยมตามการรับรู้ของตนเอง
2. ทดลองใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 2 และมัธยมปีที่ 5 โรงเรียน
กุศลบุรีธรรมวิทยาคม จำนวน 20 คน
3. ทำหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อ
ขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม
4. เก็บข้อมูลโดยมีผู้ช่วยวิจัย และในบางโรงเรียนอาจารย์ประจำวิชาจะเป็นผู้เก็บ
ข้อมูลโดยนำตัวผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามในวันถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

1.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์

1.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One Way-Analysis of Variance with Repeated Measures) ของระดับความเข้มของการแสดงออกทางอารมณ์โกรธ ดีใจ และเสียใจในแต่ละสถานการณ์ของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด

1.3 ทำการเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison) โดยใช้สูตรคำนวณของ ตุ๊ก (เอ)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เหตุการณ์การแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

คำนวณหาค่าร้อยละของพฤติกรรมแสดงอารมณ์โกรธ ดีใจ และเสียใจในสถานการณ์ที่แตกต่างกันของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมทั้งหมด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

ตอนที่ 1 ระดับความเข้มของการแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

1. นักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมทั้งหมด มีระดับความเข้มของการแสดงอารมณ์โกรธ แตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าจะแสดงอารมณ์โกรธออกมามากที่สุดเมื่ออยู่ตามลำพัง และแสดงอารมณ์โกรธออกมายน้อยลงไปตามลำดับเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ และเมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า

2. นักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมทั้งหมด มีระดับความเข้มของการแสดงอารมณ์ดีใจแตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าจะแสดงอารมณ์ดีใจออกมามากที่สุดเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน และแสดงอารมณ์ดีใจออกมายน้อยลงไปตามลำดับเมื่ออยู่ตามลำพัง เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ และเมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า

3. นักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนมัธยมทั้งหมด มีระดับความเข้มของการแสดงอารมณ์เสียใจแตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าจะแสดงอารมณ์เสียใจออกมามากที่สุดเมื่ออยู่ตามลำพัง และแสดงอารมณ์เสียใจออกมาน้อยลงไปตามลำดับ เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ และเมื่ออยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้า

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

1. เมื่อมีอารมณ์โกรธ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะพยายามควบคุมสีหน้าของตนเมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ ทั้งนี้จะแสดงสีหน้าบึ้งตึงไม่พอใจ และกัดฟันด้วยความโมโหเมื่ออยู่ตามลำพัง และเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน โดยที่จะไม่แสดงพฤติกรรมการพูดคำหยาบ-ด่าทอ และขว้างปาสิ่งของในทุกสถานการณ์

2. เมื่อมีอารมณ์ดีใจ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะพยายามควบคุมสีหน้าของตนเมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ ทั้งนี้จะแสดงสีหน้ายิ้มแย้ม ประบมือ หัวเราะสนุกสนาน ตะโกนโห่ร้อง และกระโดดโลดเต้นเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน โดยที่จะไม่แสดงการร้องไห้ในทุกสถานการณ์

3. เมื่อมีอารมณ์เสียใจ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะพยายามควบคุมสีหน้าของตนเมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อแม่-ครูอาจารย์ ทั้งนี้จะแสดงสีหน้าเศร้าหดหู่ และพูดรำพึงรำพันเมื่ออยู่ตามลำพัง โดยที่จะไม่แสดงการพูดตีโพยตีพาย และร้องไห้ในทุกสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่องานวิจัยครั้งต่อไปคือ

1. การศึกษาเกี่ยวกับการแสดงออกทางอารมณ์มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะบุคลิกภาพ และวัฒนธรรมของสังคม เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจสาเหตุที่มาของการแสดงออกทางอารมณ์มากขึ้น ควรนำการอบรมเลี้ยงดูมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งต่อไป
2. ในการประเมินค่าพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ต่าง ๆ นั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดค่ามาตรฐานเป็นหลายระดับ การกำหนดค่ามาตรฐานเป็น 3 ระดับคือ แสดงออกมาก - แสดงออก - ไม่แสดงออก จะช่วยให้ผู้ตอบตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด และไม่สับสน นอกจากนี้ค่ามาตรฐาน 3 ระดับ

น่าจะเป็นข้อมูลที่ชัดเจน สามารถแยกถึงความแตกต่างของการแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์ได้เพียงพอ

3. เพื่อที่จะได้ข้อมูลจริงเกี่ยวกับการแสดงออกทางอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ควรจะทำการศึกษาริสาภาคสนาม (Field Study) โดยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตกลุ่มตัวอย่างในสภาพการณ์จริง หรืออาจใช้การบันทึกเทปโทรทัศน์ ซึ่งจะช่วยให้การรวบรวมข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ และปราศจากการบิดเบือนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

อนึ่ง สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มวัยรุ่น เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ ดังนี้คือ จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนมัธยมมีแนวโน้มที่จะเก็บตัวอยู่ตามลำพังเมื่อมีอาการทางลบเกิดขึ้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าสภาพการณ์ดังกล่าวอาจทำให้นักเรียนเกิดปัญหาคับข้องใจ หรือเกิดภาวะตึงเครียดทางอารมณ์ขึ้น ดังนั้นพ่อแม่ หรือครูอาจารย์ ควรที่จะเสนอแนะวิธีการการแสดงออกที่เหมาะสม เช่น ให้นักเรียนเขียนบันทึก (Diary) ถึงสภาพอารมณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นการระบายอารมณ์ของตนออกมาโดยไม่กระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพของผู้อื่น เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย